

Pospešena sanacija državnih gozdov, poškodovanih v vetrolomu

Močan vetrolom decembra 2017 je po podatkih Zavoda za gozdove Slovenije (ZGS) poškodoval petino slovenskih gozdov. Poškodovanih je bilo preko 2,2 milijona m³ drevja, od tega približno polovica v državnih gozdovih. Po površini prizadetih gozdov močno izstopa kočevsko območje s poškodovanimi 69 % gozdnimi površinam, močno poškodovani so tudi gozdovi na Notranjskem in Koroškem.

Po naših ocenah je bilo v vetrolomu poškodovanih preko 60% vseh površin državnih gozdov. Na Kočevskem je bilo prizadetega gozda skoraj 70 %, kar predstavlja približno 500.000 m³ lesa, na Notranjskem pa je preko 460.000 m³ poškodovanega lesa, kar predstavlja več kot štirikratnik obsega letne sečnje. V državnih gozdovih je bilo skupaj poškodovanega 1,1 milijona m³ lesa, to je skoraj enoletni obseg predvidenega poseka. Po terenskem ogledu je mogoče predvidevati, da bodo končne ocene poškodovanosti še višje, saj

so se zaradi obilnih padavin podrla še dodatna drevesa.

V SiDG smo sanacijo načrtovali takoj po vetrolomu, a se je sam začetek sanacije zaradi snega žal zamaknil za skoraj 2 meseca. V času obilnih snežnih padavin smo delali le na okoli 30 % običajnih zmogljivosti, čeprav bi glede na obseg vetroloma in roke za sanacijo dela morali izvajati s polnimi zmogljivostmi. Sanacijo gozdov dodatno otežujejo omejitve na gozdnih in ostalih cestah, kjer zaradi omejitev nastajajo težave s prevozi lesa.

Kljub izredno omejenim možnostim izvajanja sečnje v februarju in marcu nismo mirovali. V SiDG smo takoj po vetrolomu sprejeli več ukrepov, katerih glavni namen je bil zagotoviti čim hitrejšo sanacijo poškodovanih državnih gozdov:

- Takoj po nastanku škode smo ustavili večino izvajanja rednih sečenj ter preusmerili zmogljivosti v sanacijo poškodovanih gozdov.

Slika 1: Stanje po vetrolomu v Loški dolini, dne 6.4.2018 (foto: arhiv SiDG)

Gozdarstvo v času in prostoru

Da bi kolikor je le mogoče omejili gradacijo podlubnikov, smo se prednostno posvetili sanaciji poškodovanih iglavcev.

- Uskladili smo program sanacije poškodovanih gozdov glede na nujnost, povzročanje drugih nevarnosti ter ostale prioritete po sanaciji.
- Z ureditvijo gozdnih cest smo omogočili dostop v gozdove in povečali prepustnost.
- Zaradi zagotovitve dodatnih zmogljivosti smo izvajalce iskali tudi preko odprtega postopka na evropskem trgu in ne samo preko že sklenjenega okvirnega sporazuma z izvajalci, ki smo jim priznali usposobljenost.
- Da bi zagotovili čim bolj učinkovito sanacijo, smo javna naročila prilagodili načinu izvedbe. Na delih, kjer je možna strojna sečnja, smo od izvajalcev zahtevali zagotovitev strojne sečnje, ki zagotavlja večjo varnost pri izvedbi del in večjo učinkovitost sanacije. Na predelih, kjer strojna sečnja ni možna, smo predvideli druge načine izvajanja sečnje in spravila. Posebej smo predpisovali specifične vrste spravila lesa, kot je na primer žičniško spravilo na terenih, kjer druge tehnologije izvedbe del ne omogočajo.
- Po prevzemu gozdarske dejavnosti od naše hčerinske družbe Snežnik dela v poškodovanih gozdovih izvajamo tudi z lastnimi zmogljivostmi gozdne proizvodnje.
- Zagotovili smo dodatne zmogljivosti za skladiščenje gozdno-lesnih sortimentov, kar bo omogočilo hitrejši odvoz lesa iz gozda. Izvedba sanacije je odvisna predvsem od:

- obsega poškodovanih gozdov, kar se kaže tako v obsegu kubičnih metrov poškodovanih dreves kot tudi v poškodovani površini gozdov,
- omejenih zmogljivosti na trgu za posek in prevoz lesa,
- omejenih možnosti pri prodaji lesa iz poškodovanih gozdov,
- omejenih zmogljivosti cest in gradbenih del na nekaterih cestah, kar ponekod močno otežuje izvoz lesa,
- povečane previdnosti ob nevarnosti dela zaradi prelomljenih, nagnjenih in podrtih dreves.

Načrtujemo, da bomo večji del gozdov sanirali do sredine leta, v celoti pa do konca letošnjega leta. Prednost imajo gozdovi iglavcev, ki jih ogrožajo gradacije podlubnikov. Pričakujemo, da bo poleg sanacijske sečnje po vetrolomu tudi letos potrebna sanitarna sečnja zaradi prenamnožitve podlubnikov.

Sanaciji poškodovanih dreves bomo prilagodili tudi program prodaje gozdno-lesnih sortimentov. Predelovalcem lesa, s katerimi smo letos podpisali dolgoročne prodajne pogodbe, bomo prednostno prodajali tudi les iz poškodovanih gozdov. Glede na Pravila družbe SiDG o načinu in merilih za prodajo gozdno lesnih sortimentov bomo lahko tem kupcem ponudili do 40 % povečanje količin pri hlodovini smreke in jelke ter ostali oblovin. Preostali del prodaje gozdno-lesnih sortimentov, ki bodo posledica sanacije poškodovanih gozdov, bomo izvedeli z novimi postopki javnih naročil.

Dnevna zmogljivost poseka v državnih gozdovih trenutno znaša 12.800 m³, izvajamo pa jo z naslednjimi kapacitetami zunanjih in lastnih izvajalcev:

PE	Prilagojen kmetijski traktor, zgibnik in forwarder	Strojna sečnja	Žičnica
Kočevje	76	13	0
Postojna	147	12	7
Ljubljana	24	2	5
Maribor	31	3	2
Skupaj	278	30	14

Gozdarstvo v času in prostoru

Pod vodstvom državnega sekretarja mag. Marjana Podgorška z ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano se je 6. aprila na 12. terenski seji sestala koordinacijska skupina za sanacijo posledic vetroloma. Po seji so si člani skupine v Leskovi dolini in Snežniku ogledali delovišča, kjer poteka sanacija te naravne nesreče. Koordinacijska skupina je na seji ugotovila, da dela na terenu potekajo hitro in učinkovito. Koordinacijska skupina sproti išče rešitve in odpravlja ozka grla v gozdno-lesni verigi za učinkovito sanacijo posledic vetroloma. Na terenu potekajo okrepljene aktivnosti svetovanja, izobraževanja ter povezovanja lastnikov poškodovanih gozdov za skupno izvedbo del v gozdovih z usposobljenimi izvajalci. Izvaja se tudi program demonstracij varnega dela v gozdu v razmerah naravnih ujm na vseh območnih enotah ZGS, ki so bile prizadete v vetrolomu.

Trenutno je pri izvedbi ukrepov sanacije ključno, da se posek poškodovanih dreves iglavcev izvede čim prej, vendar na varen način. V naslednji fazi se bomo skupaj z državo in ZGS lotili obnove gozdov in tako pripomogli k ponovni biotski stabilnosti slovenskih gozdov ter omogočili normalno gospodarjenje z gozdovi.

Za sofinanciranje načrtovanih del za sanacijo gozdov, ki so bili poškodovani v vetrolomu, bodo na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano predvidoma namenili nekaj manj kot 4 milijone evrov, medtem ko skupna ocena potrebnih vlaganj znaša okoli sedem milijonov evrov. Gozdove, državne in zasebne, bomo obnovili tudi z zasaditvijo okoli milijona sadik novih dreves.

Slovenski državni gozdovi d.o.o. (SiDG)

Slika 2: Koordinacijska skupina za sanacijo posledic vetroloma, ki jo vodi državni sekretar MKGP Marjan Podgoršek, si je ogledala, kakšen je obseg poškodb in kako poteka sanacija (foto: arhiv SiDG).